

Temat: Don Kichote - błędny rycerz wśród realiów życia.

Pojęcie błędnego rycerza.

Błędny rycerz był bohaterem średniowiecznych romansów rycerskich z cykli związanych z opowieściami o królu Arturze. Wędrował on bez określonego celu po świecie i przeżywał niezwykle przygody. Towarzyszył mu giermek. Walczył ze smokami, czarnoksiężnikami w obronie słabszych i sprawiedliwości. Kochał platonicznie damę swego serca i wszędzie sławił jej imię.

Historia Don Kichota.

Don Kichote to główny bohater powieści Alonzo Quijada [kichada] - dosłownie 'szczęka'. Jest ubogim szlachcicem z Manczy w Hiszpanii i żyje w XVII wieku. Całe dnie spędza na czytaniu romansów rycerskich i Biblii, skąd czerpie wiedzę o świecie i prawach nim rządzących. Lektury uruchamiają jego bujną wyobraźnię, szczególnie przygody średniowiecznych błędnych rycerzy. Postanawia pójść za ich przykładem i wyrusza w świat w poszukiwaniu przygód. Zgodnie z tradycją rycerską prosi o pasowanie na rycerza, które dokonuje się nie na zamku, ale w gospodzie. Nasz bohater zmienia imię na Don Kichot - 'mały nagolennik' (pancerz nakładany na łydkę) i wybiera sobie giermka - Sancho Pansę - 'duży brzuch', którego namawia do porzucenia żony i dzieci. Obiecuje mu wyspę, którą po skończonej podróży będzie władał oraz zdobycie bogactwa w czasie wędrowki. Za damę swojego serca obiera sobie prostą chłopkę Aldonzę Lorenzo, nadaje jej poetyckie imię Dulcynea oraz idealizuje w swojej wyobraźni, nakazując wszystkim, których spotka, czcić jej imię i piękno.

Mentalność Don Kichota	Konsekwencje	Obraz rzeczywistości - Hiszpania XVII wieku
Kierowanie się miłością Boga i bliźniego: - żąda wypuszczenia więźniów, gdyż uważa, że człowieka może sądzić tylko Bóg, a nie drugi człowiek - walka z wiatrakami to służba Boża, walka z szatański nasieniem	- łamie prawo państwowe - podejmuje bezsensowną walkę i przegrywa,	PRAWO PAŃSTWOWE - nie uwzględniające prawa religijnego ani feudalnego, całkowicie świeckie, zrównujące wszystkich obywateli wobec prawa REALIA - świat ludzi dobrych i złych, podlegających prawu państwowemu, brak czarnoksiężników, smoków, olbrzymów (zwykle wiatraki)
Walka ze złem pod różnymi postaciami: - galery i inne kary to ucisk, trzeba wyzwolić więźniów, podjęcie walki ze strażnikami o uwolnienie więźniów - dostrzeganie czarnoksiężników wokół jako przyczyny zła, np. są odpowiedzialni za włożenie serków do hełmu, za przegraną z wiatrakami, za zniszczenie jego biblioteki - widzenie w wiatrakach olbrzymów zagrażających światu - walka z lwami - uznanymi za wyzwanie rzucone przez los - broni pastucha przed surowymi kijami właściciela stada	- w rzeczywistości uwalnia zło, gdyż więźniowie dalej będą kraść i uczestniczyć w rozbojach, sam pada ich pierwszą ofiarą - życie w złudzeniach, oderwanie od rzeczywistości; - bolesne porażki	
Prawo feudała - indywidualistyczne widzenie prawa, o którym stanowi wola pana, jego łaska i jego poczucie sprawiedliwości.: - pyta o zgodę na rozmowę z więźniami tylko przez uprzejmość, gdyby jej nie dostał, nie zważałby na zakaz; - mocą swojej woli chce uwolnić więźniów i karanego chłopca	- uwalnia złoczyńców	
Widzenie świata w dosłownym wymiarze, nieumiejętność odczytywania prawdziwych intencji innych ludzi, branie urojenia za rzeczywistość: - odbiera dosłownie tłumaczenia więźniów, dotyczące przyczyn ich uwięzienia, nie rozumie ich ironii i drwiny; - przekonanie, że każdy powinien być wdzięczny swojemu dobroczyńcy - wezwanie do więźniów, aby oddali cześć Dulcynei; - uważa, że obietnica dana przez człowieka jest święta -	- jest śmieszny w oczach innych, nikt nie traktuje go poważnie, staje się źródłem kpin; - daje się oszukać - zostaje zaatakowany przez więźniów i pobity - pastuch zostaje jeszcze dotkliwiej pobity po	

wierzy chłopu, że wynagrodzi pastucha - nie dostrzega, że Sancho Pansa nie wyjął z jego hełmu serków i serwatkę bierze za pot lub topniejący mózg	odjeździe Don Kichota	
Anachronizm - szaleństwo, idealizm.	Kłęski osobiste.	Współczesność - realia życia

Don Kichot jako bohater komiczny :

- **karykatura błędnego rycerza** - przerysowane niedorzeczności, **którymi są poczynania Don Kichota**
- **deheroizacja rycerza średniowiecznego** [ukazanie postaci lub wydarzenia uznawanego za przykład szlachetności, heroizmu w sposób deprecjonujący, czyli obniżenie jego wartości] - pasowanie na rycerza w gospodzie, giermek - mało bystry chłopiec, ukochana - prosta dziewczynka, wyimaginowani przeciwnicy, zderzenie niedorzecznego zachowania rycerza z rzeczywistością odstająca od jego wyobrażeń,
- **trawestacja romansu rycerskiego** - parafraza polegająca na zachowaniu podniosłego stylu, a obniżeniu rangi bohatera i tematu (jego przygód).

Don Kichot jako bohater tragiczny:

- szlachetny altruista i człowiek całkowicie bezinteresowny, ukształtowany, ale i oszukany przez książki
- uosobienie walki o ideały oraz walki z przyziemnością, a ironia autora dotyka nie błędnego rycerza, ale świat, w którym nie ma miejsca dla marzycieli.
- człowiek, który musi wybierać: albo trwać przy swoich przekonaniach, ideach i ponieść życiową klęskę w realnym świecie, albo zaakceptować rzeczywistość, uznać swoje idee za mrzonki, ale utracić siebie i świat swoich wartości.
- błędny rycerz, który zdaje sobie sprawę ze swojego niedorzecznego zachowania, zuchwalstwa, ale jest zdania, że to postawa lepsza, niż tchórzostwo, gdyż bliżej do męstwa od zuchwalstwa, niż od tchórzostwa.
- rycerz walczący nie w turnieju na zamku i oklaskiwany, ale na rubieżach świata w samotności i poczuciu bycia dziwakiem i szaleńcem,
- w świecie, w którym nie obowiązują już reguły bohaterstwa i honoru, postawa Don Kichota jest jak swoiste archiwum dawnych wartości, za które płaci wysoką cenę.

Don Kichot i Sancho Pansa jako reprezentanci dwóch modeli życia.

Don Kichot	Sancho Pansa
idealista, maksymalista etyczny, bezkompromisowy w walce ze złem i o własne marzenia, stawiający sobie szczytne cele	Realista, pragmatyk
<ul style="list-style-type: none"> • ścieranie się w człowieku dwóch stron osobowości • bohaterowie w czasie podróży poznają się wzajemnie - topos życia jako wędrówki, będącej samopoznaniem 	

Donkiszoteria - ma wydźwięk raczej pejoratywny i oznacza walkę z przeciwnikiem urojonym bądź nieosiągalnym, działanie podjęte bez zastanowienia i należytego rozpoznania sytuacji. Jednak przydomek „Donkiszot”, równie rozpowszechniony, wywołuje skojarzenia bardziej zróżnicowane. Mianem tym określamy na ogół szlachetnych, nieco utopijnych idealistów, którzy nie godzą się z otaczającą ich pospolitością i nie chcą zmarnować swego życia, szukając wzniosłych ideałów, gardzą kłamstwem i uparcie dążą do prawdy – choć nieraz błędzą zwiedzeni pozorami, które przyjmują za prawdę.

Utwór Cervantesa jako powieść ("Don Kichot" to pierwsza powieść):

- utwór pisany prozą, wielowątkowy
- ukazanie panoramy społecznej - życie Hiszpanii w XVII wieku
- narrator trzecioosobowy, wszechwiedzący, nie jest tu obiektywny, posługuje się ironią wobec bohatera np. tyrada o męstwie Don Kichota przed niedorzeczną walką z lwem (patos wypowiedzi w zestawieniu z szaleństwem bohatera brzmi ironicznie) albo wyraża empatię i aprobatę (patos kryje w sobie śmieszność, a komizm jest podszyty powagą)
- ponadprzeciętny bohater

Praca domowa: Rozważ, kim lepiej być w życiu: Don Kichotem czy Sancho Pansą? Uzasadnij swoją opinię.